

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสภาวะการณ์ปัจจุบันกระแสความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วทางเทคโนโลยีส่งผลให้โลกมีลักษณะแคบลง หรือเป็นโลกไร้พรมแดน ผู้คนทั่วโลกสามารถรับรู้ข่าวสารซึ่งกันและกันได้อย่างรวดเร็ว จนกลายเป็นสังคมของข้อมูลข่าวสาร (information society) และสังคมแห่งความรู้ (knowledge society) ที่เน้นการพัฒนาแบบองค์รวมที่ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” สอดคล้องแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน ส่งผลต่อการจัดการศึกษาและการฝึกอบรมให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 และทันต่อการเปลี่ยนแปลง การพัฒนาคนให้เป็นผู้รอบรู้ทั้งความรู้ ความสามารถ ทักษะที่ดีต่อบทบาทหน้าที่ที่ได้รับความรับผิดชอบได้อย่างมีคุณภาพจำเป็นต้องมีการจัดการศึกษาหรือฝึกอบรมเพื่อใช้เป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาคนและประเทศ ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (ทิสนา แจมมณี, 2547, หน้า 170)

การศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์จึงต้องเป็นระบบการศึกษาที่สามารถเพิ่มศักยภาพการเรียนรู้ของบุคคล ครอบครัวและชุมชน ส่งเสริมให้บุคคลมีความเข้าใจและมีทักษะเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ เพื่อศึกษาและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การไขว่คว้าหาความรู้โดยการเรียนรู้ด้วยตนเองจึงเป็นวิธีหนึ่งที่จะนำไปสู่การเป็น “ผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต” อันเป็นเป้าหมายที่นักการศึกษาในปัจจุบันคาดหวังและปรารถนา ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ด้วยตนเอง เชาวลิต ตนานนท์ชัย (2547, หน้า 7) กล่าวว่า ความสามารถที่สำคัญที่สุดกลายเป็นความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง กรอบแนวคิดทางการศึกษาเดิมเปลี่ยนแปลงไป จากโครงสร้างการศึกษาที่ยึดติดกับเวลา สถานที่ ใช้กรอบของห้องเรียนเป็นแหล่งความรู้

ในการเรียนรู้จากครูผู้สอนเพียงอย่างเดียวมาเป็นกรอบแนวคิดใหม่ที่ส่งเสริมให้ทุกคนเรียนรู้ไม่จำกัด เวลา สถานที่และแหล่งข้อมูลวิทยากรต่าง ๆ ผู้เรียนเป็นผู้ค้นคว้า แสวงหา และสร้างความรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ด้วยตนเอง จึงนับเป็นกระบวนการหรือวิธีการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อแผนการเรียนของตนเอง ผู้เรียนจะต้องวางแผนและกำหนดทิศทางการเรียนรู้อย่างชัดเจน เลือกแหล่งข้อมูลและเลือกวิธีการเรียนรู้ ตลอดจนประเมินผลด้วยตนเอง และความสำเร็จของการเรียนรู้ด้วยตนเอง นั้นมีเงื่อนไขและปัจจัยหลักอยู่ที่ตัวผู้เรียนที่ต้องมีวินัย ความมุ่งมั่นและนิสัยใฝ่เรียน ใฝ่รู้ ดังนั้น จากเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิตจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยสถาบันทางสังคมทุกภาคส่วน โดยเฉพาะครอบครัวและสถานศึกษาที่มีส่วนสำคัญที่จะส่งเสริมหรือจูงใจให้เกิดการเรียนรู้ (หัสชัย สิทธิรักษ์, 2551) ทั้งนี้จากการตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำให้สถานศึกษาหลายแห่งได้พัฒนา และส่งเสริมให้นักศึกษามีทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง อีกทั้งยังส่งเสริมและให้ความสำคัญในการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพราะสภาพแวดล้อมที่ดีเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่จะส่งเสริมให้นักศึกษาประสบผลสัมฤทธิ์ที่ดีได้ นอกจากนี้การเรียนรู้ด้วยตนเองยังสามารถสนับสนุนผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้ที่บ้าน เสมือนบ้านคือโรงเรียน และสถานศึกษาหลายแห่งจัดการเรียนรู้ และการศึกษาแบบเปิด ไม่ว่าผู้เรียนจะอยู่ที่ใดก็สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง (Gibbons, 2008)

การเรียนรู้ด้วยตนเองจะส่งผลได้ดีก็ต่อเมื่อผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียนรู้ ซึ่งความพร้อมของผู้เรียนถือว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากในการเรียนรู้ เนื่องจากเป็นปัจจัยส่งเสริมให้การเรียนรู้เกิดขึ้นได้โดยง่ายและมีประสิทธิภาพ ถ้าผู้เรียนมีความพร้อมสูง แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าผู้เรียนไม่ค่อยมีความพร้อมการเรียนก็จะเกิดขึ้นได้ลำบากขึ้น ยิ่งผู้เรียนมีความพร้อมน้อยมาก การเรียนรู้ก็ยิ่งเกิดขึ้นได้ลำบากมากเช่นกัน ความพร้อมจึงมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ (ชาญชัย อินทรประวัตติ, ม.ป.ป.) เมื่อพิจารณาการจัดการเรียนรู้และการศึกษาในปัจจุบัน โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยเปิดให้ความสำคัญกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ปัจจัยและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ จะช่วยสนับสนุนการเรียนการสอน และสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ให้กับผู้เรียน จากการศึกษาของ Xin and Creasy (2004) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับ

การประเมินสภาพห้องเรียน ซึ่งเป็นรากฐาน สภาพแวดล้อมในการสอนประสบการณ์ของผู้สอนพบว่า ธรรมชาติอันพิเศษของพื้นฐานการเรียนรู้ กำหนดให้ผู้ศึกษามีความรับผิดชอบสำหรับการเรียนรู้ในอนาคตข้างหน้าของพวกเขา ดังนั้น การประเมินค่าพื้นฐานห้องเรียนควรจะฝึกฝนโดยพิจารณาให้อยู่บนพื้นฐานของสภาพแวดล้อมของธรรมชาตินี้ การประเมินดังกล่าวควรมีศูนย์กลางอยู่บน “การประเมินสภาพสำหรับการเรียนรู้” เพื่อเพิ่มผู้เรียนรู้ที่ทำการเรียนรู้ด้วยตนเอง

มหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นสถาบันการศึกษาของรัฐ ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2514 โดยมีจุดมุ่งหมายให้เป็นสถาบันการศึกษาแบบตลาดวิชา มีปรัชญาการดำเนินงานเน้นการเปิดโอกาส และให้ความเสมอภาคทางการศึกษาแก่ปวงชนชาวไทย จัดการศึกษาโดยมีจุดยืนและภารกิจ ทั้งระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ ยึดหลักการบริการวิชาการที่สอดคล้องกับสังคม มีคุณภาพมาตรฐานสูง มีความเป็นสากล ได้ปฏิบัติการหลักทั้ง 4 ประการของสถาบันอุดมศึกษา คือ การจัดการเรียนการสอน การวิจัย การให้บริการทางวิชาการแก่ชุมชน และทำการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล นอกจากนี้มหาวิทยาลัยรามคำแหงยังได้เพิ่มภารกิจที่ 5 คือ มุ่งผลิตบัณฑิตที่มี “ความรู้คู่คุณธรรม” (มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2549, หน้า 65) โดยรับนักศึกษาเข้าเรียนระดับปริญญาตรีโดยไม่มีการสอบคัดเลือกและไม่จำกัดจำนวน เพื่อตอบสนองต่อปัญหาการขาดแคลนที่เรียนในระดับอุดมศึกษา เริ่มจากการเปิดโอกาสให้ผู้ที่มิวุฒิทางการศึกษาตามเกณฑ์ที่กำหนด สามารถสมัครเข้าศึกษาในคณะต่าง ๆ โดยไม่ต้องผ่านการสอบคัดเลือก ยกเว้นในระดับปริญญาโทและเอก ที่ต้องมีการสอบคัดเลือกและรับจำนวนจำกัด นอกจากนี้ยังได้จัดระบบการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาสามารถเลือกวิธีการเรียนที่เหมาะสมกับความต้องการในการเรียนรู้ และความจำเป็นของแต่ละบุคคล ได้อย่างเสรี กล่าวคือ จัดให้มีการบรรยายในชั้นเรียน สำหรับนักศึกษาที่ต้องการเข้าฟังบรรยายในชั้นเรียนเป็นประจำที่มหาวิทยาลัย ส่วนนักศึกษาที่ไม่สามารถเดินทางมาเรียนในชั้นเรียนได้ มหาวิทยาลัยได้จัดสื่อการเรียนการสอน ซึ่งนักศึกษาสามารถศึกษาแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง อาทิ บริการสื่ออินเทอร์เน็ตการเรียนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-learning) บริการตำราอิเล็กทรอนิกส์ (e-books) ถ่ายทอดสดจาก

การบรรยายจากห้องเรียน วิดีโอการบรรยายย้อนหลัง สื่อวิทยุและโทรทัศน์ รวมทั้งการจัดมีให้ตำราเรียนกระบวนวิชาต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ยังจัดให้มีสำนักหอสมุดส่วนกลาง ซึ่งถือได้ว่าเป็นแหล่งวิทยาการที่สำคัญอีกแหล่งหนึ่งที่นักศึกษาสามารถศึกษาค้นคว้าข้อมูลความรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งลักษณะการจัดระบบการเรียนการสอนในลักษณะนี้ จึงเป็นการส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้ด้วยตนเองประกอบการฟังบรรยายหรือเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

จากการที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้จัดแหล่งวิทยาการเพื่อศึกษาค้นคว้าดังกล่าว ในการนี้ผู้วิจัยเห็นว่าเพื่อให้การจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยมีประสิทธิภาพ และสามารถพัฒนานักศึกษาให้มีลักษณะเป็นที่รอบรู้และมีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง การจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษามีส่วนสำคัญมากในการพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา กมลทิพย์ เกตุวรสุนทร (2542) ศึกษาพบว่าสภาพแวดล้อมนับว่าเป็นตัวแปรที่สำคัญตัวแปรหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ จากผลงานวิจัยพบว่า สภาพแวดล้อมจะส่งผลต่อผู้เรียนทั้งทางด้านการเรียนและด้านพฤติกรรมของผู้เรียน โดยสภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษามีความสำคัญอย่างมากในการกระตุ้นนักศึกษาให้มีการพัฒนาศักยภาพทั้งทางสติปัญญา บุคลิกภาพ และความรู้สึกล่าง ๆ การจัดสภาพแวดล้อมที่ดีจะเอื้อต่อบรรยากาศทางวิชาการ ซึ่งจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่เน้นเพื่อน อันจะหล่อหลอมให้นักศึกษามีความรู้สึกลึกซึ้งที่ละเอียดอ่อน ซึมซับคุณธรรมที่ดีงามประกอบเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองและความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของมหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่อที่จะนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้องกับจัดการศึกษาในการวางแผนพัฒนา ปรับปรุงสภาพแวดล้อม รวมทั้งแหล่งวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ดียิ่งขึ้น และเป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหงให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของมหาวิทยาลัยรามคำแหง
2. เพื่อศึกษาระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง
4. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองในมหาวิทยาลัย

สมมติฐานของการวิจัย

สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง

เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนานักศึกษา ตามแนวคิดของ Astin (1993) ได้กล่าวว่า สภาพแวดล้อมในสถานศึกษามีผลต่อประสบการณ์และการพัฒนาคุณภาพของนักศึกษา นอกจากนี้ กมลทิพย์ เกตุวรสุนทร (2542) ที่ศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติมหาวิทยาลัยรามคำแหงในทัศนะของนักศึกษาปริญญาโท ศึกษาพบว่า สภาพแวดล้อมนับว่าเป็นตัวแปรที่สำคัญตัวแปรหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ อันจะส่งผลต่อผู้เรียนทั้งทางด้านการเรียนและด้านพฤติกรรมของผู้เรียน โดยสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาตามแนวคิดของกรมสามัญศึกษา (2543) ที่ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ สภาพแวดล้อมด้านวิชาการ และสภาพแวดล้อมด้านการบริหารจัดการ ที่นำมาประยุกต์ ใช้ศึกษาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีความสำคัญต่อความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ตามแนวคิดของ Guglielmino ที่ประกอบด้วย 8 ด้าน ได้แก่ ด้านการเปิดโอกาสต่อ การเรียนรู้ ด้านมีมโนคติของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ด้าน ความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ ด้านความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ ด้านมีความรัก ในการเรียนรู้ ด้านมีความคิดสร้างสรรค์ ด้านการมองอนาคตในแง่ดี และด้าน ความสามารถใช้ทักษะศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา ดังนั้น การจัด สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองในสถาบันอุดมศึกษาจึงมีความสำคัญอย่าง มากในการส่งเสริมและกระตุ้นผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ คีรีบุณ จงวุฒิเวศย์, สมพร ร่วมสุข และวรรณภา แสงวัฒนกุล (2547) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการ จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของ นักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ศึกษาพบว่า สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อ การเรียนรู้มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา เช่นเดียวกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาชั้นปริญญาตรี มหาวิทยาลัย รามคำแหงในปีการศึกษา 2553 ที่มีรหัสนักศึกษาปี 2550-2552 ประกอบไปด้วย 8 คณะ จำนวนรวมทั้งสิ้น 189,250 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างเป็นตัวแทนของ นักศึกษาชั้นปริญญาตรี มหาวิทยาลัย รามคำแหงโดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน โดยใช้สูตรของ Yamane' ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อน 5% และใช้วิธี สุ่มตัวอย่างแบบโควตา (quota sampling) อย่างไม่มีสัดส่วน จาก 8 คณะ และเลือกกลุ่ม- ตัวอย่างแบบบังเอิญพบ (accidental sampling) ให้ได้ตามจำนวนสัดส่วนที่กำหนด

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา มีดังนี้

2.1 สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ สภาพแวดล้อมด้านวิชาการ และ สภาพแวดล้อมด้านการบริหารจัดการ

2.2 ความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งประกอบด้วย ด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ ด้านมีโมติเวชันของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ด้านความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ ด้านความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ ด้านมีความรักในการเรียนรู้ ด้านมีความคิดสร้างสรรค์ ด้านการมองอนาคตในแง่ดี และด้านความสามารถใช้ทักษะศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง หมายถึง องค์ประกอบต่าง ๆ ในการจัดทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกภายในสถานศึกษา ที่จะส่งเสริมและสนับสนุนต่อกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาอย่างตอบสนองตามความต้องการของผู้เรียน เพื่อให้ให้นักศึกษาได้พัฒนาการเรียนรู้ของตนเองไปสู่จุดมุ่งหมายที่ต้องการ ซึ่งประกอบด้วย 3 ด้าน คือ สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ สภาพแวดล้อมด้านวิชาการ และสภาพแวดล้อมด้านการบริหารจัดการ ซึ่งประเมินตามความคิดเห็นของนักศึกษาแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ดังต่อไปนี้

1.1 สภาพแวดล้อมด้านกายภาพ หมายถึง ลักษณะและสภาพที่เกี่ยวกับสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา เช่น ห้องสมุด ศูนย์ปฏิบัติการ มุมหรือซุ้มอ่านหนังสือ รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการเรียนรู้ที่จัดไว้สถานที่ต่าง ๆ ดังกล่าวในมหาวิทยาลัย

1.2 สภาพแวดล้อมด้านวิชาการ หมายถึง ลักษณะสภาพการณ์ หรือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองของมหาลัยรามคำแหง อันได้แก่ การเรียนการสอนทางไกล การเรียนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-learning) ตำราอิเล็กทรอนิกส์ (e-books) การถ่ายทอดสดจากการบรรยายจากห้องเรียน วิดีโอ การบรรยายย้อนหลัง สื่อวิทยุและโทรทัศน์ รวมทั้งการจัดให้มีตำราเรียนกระบวนการวิชา

ต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน การให้คำปรึกษาแนะนำ ช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียน

1.3 สภาพแวดล้อมด้านการบริหารจัดการ หมายถึง ลักษณะสภาพการณ์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหงที่จัดขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ นักศึกษาสามารถพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเอง อันเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์นอกเหนือจากการเรียนการสอน เช่น การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้ทันต่อเหตุการณ์ การเปิดโอกาสและสนับสนุนให้นักศึกษาได้แสดงผลงานและทำกิจกรรม

2. ความพร้อมการเรียนรู้ด้วยตนเอง หมายถึง สภาพของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่แสดงถึงความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และความรู้สึกรู้สึกหรือความคิดเห็นว่าตนเองมีคุณลักษณะ มีทัศนคติ และความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้อย่างตอบสนองความต้องการเรียนรู้ โดยวัดระดับความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยใช้แบบทดสอบ SDLRS (self-directed learning readiness scale) ของ Guglielmino ที่แปลและเรียบเรียงโดยเอมอร แก้มกล้าศรี (2551) ซึ่งประกอบด้วย 8 ด้าน คือ ด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ ด้านมีมโนคติของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ด้านความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ ด้านความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ ด้านมีความรักในการเรียนรู้ ด้านมีความคิดสร้างสรรค์ ด้านการมองอนาคตในแง่ดี ด้านความสามารถใช้ทักษะศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา ซึ่งประเมินตามความคิดเห็นของนักศึกษาแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ดังต่อไปนี้

2.1 ด้านการเปิดโอกาสต่อการเรียนรู้ หมายถึง การที่นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงแสดงพฤติกรรมว่าสนใจในการเรียน มีความภูมิใจเมื่อเรียนสำเร็จ ชอบศึกษาค้นคว้าจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ยอมรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับความผิดพลาดของตนเอง และมีความพยายามในการทำความเข้าใจกับเรื่องที่ยาก

2.2 ด้านมีมโนคติของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ หมายถึง การที่นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงแสดงพฤติกรรมความสามารถที่จะเรียนเมื่อต้องการเรียนรู้ เมื่อตัดสินใจเรียนแล้วสามารถแบ่งเวลาให้กับการเรียนได้ แม้มีงานอื่น

มากก็ตาม โดยรู้ว่าเมื่อใดจะเรียน สามารถหาวิธีการต่าง ๆ เพื่อเรียนรู้หัวข้อใหม่ มีความสุขกับการแก้ปัญหาที่ยาก และรู้ว่าเมื่อต้องการข้อมูลจะหาได้จากที่ไหน

2.3 ด้านความคิดริเริ่มและอิสระในการเรียนรู้ หมายถึง การที่นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงแสดงพฤติกรรมไม่ท้อถอยแม้จะไม่ค่อยเข้าใจในสิ่งที่กำลังทำอยู่ ชอบที่จะเรียนรู้ ไม่มีปัญหาในการที่จะทำความเข้าใจจากการอ่าน และสามารถทำงานด้วยตนเองได้อย่างดี สามารถคิดค้นหาวิธีการต่าง ๆ ได้หลายวิธี สำหรับการเรียนรู้หัวข้อใหม่ ๆ

2.4 ด้านความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ หมายถึง การที่นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงแสดงพฤติกรรมยอมรับตนเองมีความรู้มากพอควร มีความรับผิดชอบเกี่ยวกับการเรียนรู้ของตน ทราบดีว่าต้องการเรียนรู้อะไร และเมื่อไรที่ต้องการเรียนรู้ เข้าใจบทบาทตนเองว่าเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพในระดับกลางหรือระดับสูง พร้อมทั้งจะเรียนรู้เรื่องที่สนใจทุกเรื่องแม้ว่าจะเป็นเรื่องที่ยาก ชอบที่จะเป็นผู้จัดการเรียนรู้ด้วยตนเองและรู้ความก้าวหน้าในการเรียนของตนเอง

2.5 ด้านมีความรักในการเรียนรู้ หมายถึง การที่นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงแสดงพฤติกรรมที่ชื่นชมผู้ที่ศึกษาค้นคว้าอยู่เสมอ มีความใฝ่รู้ ต้องการที่จะเรียนและปรารถนาให้มีเวลามากขึ้น สนุกกับการสืบเสาะค้นคว้าและมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้

2.6 ด้านมีความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง การที่นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงแสดงพฤติกรรม มีความสามารถคิดที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ได้ดี สามารถที่จะคิดหาวิธีที่หลากหลายในเรียนรู้ด้วยตนเอง

2.7 ด้านการมองอนาคตในแง่ดี หมายถึง การที่นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงแสดงพฤติกรรมการรับรู้ต่อตนเองว่าเป็นผู้ที่เรียนรู้ตลอดชีวิต และเชื่อว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นตลอดชีวิต ชอบคิดเกี่ยวกับเรื่องในอนาคต มองอนาคตในทางบวก และรู้ว่าตนต้องการเรียนรู้อะไรเพิ่มเติม

2.8 ด้านความสามารถใช้ทักษะศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา

หมายถึง การที่นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงแสดงพฤติกรรมความสามารถในการนำความรู้พื้นฐานที่เกี่ยวข้อง และทักษะในการฟัง การอ่าน การเขียน การจำ มาใช้ในการค้นหาความรู้ มีความสนุกกับการแก้ปัญหา และคิดว่าปัญหาเป็นสิ่งที่ท้าทาย

3. ข้อเสนอแนะ หมายถึง ข้อคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นในแบบสอบถามปลายเปิด

4. นักศึกษา หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2550-2552 จำนวน 8 คณะ คือ คณะนิติศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ และคณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นข้อมูลเบื้องต้นที่จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. เป็นแนวทางในการศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองในสถานศึกษา และความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง